DESCOBERTA A PEU DE SANT ANTONI DE VILAMAJOR

→ 4 itineraris temàtics per conèixer el patrimoni natural i cultural

1. Ruta de les masies i els camins tradicionals
2. Ruta de l'aigua i les rieres
3. Passejada ponentina dels arbres
4. Passejada llevantina dels arbres

CARRER D FRANÇA

DESCOBERTA A PEU DE SANT ANTONI DE VILAMAJOR

Us presentem una guia amb 4 propostes diferents per a conèixer a peu el patrimoni de Sant Antoni de Vilamajor. Els itineraris es centren sobretot en la descoberta d'alguns dels aspectes més rellevants del patrimoni local com són els arbres, els camins, les masies i els elements associats a l'aigua.

La selecció de 4 itineraris de duresa diferent pretén fer aquesta guia accessible a tothom, ja que hi podem trobar un itinerari adient per a cada persona. La ruta dels camins i les masies és un recorregut una mica llarg amb algun tram de pujades i baixades que el fa un xic dur. La ruta de l'aigua és una excursió que si es fa només en una direcció no és massa llarga i es pot fer bàsicament en baixada. I, per últim, les dues passejades dels arbres són prou curtes, i en el cas de la llevantina sense pràcticament desnivell, i es poden fusionar per a fer una excursió més llarga ja que els dos punts d'inici pràcticament coincideixen.

Us animem que els feu i us llegiu la informació de la guia sobre els elements d'interès cultural i natural que ens descobreix. Encara que sigueu uns bons coneixedors del terme sempre podeu descobrir alguna cosa.

Consells per acostar-nos amb respecte i seguretat a la natura

Si tens presents aquests consells gaudiràs més i millor de la natura:

- No vagis mai sol si fas un recorregut llarg. La prudència no ha de faltar mai a tota motxilla d'un bon caminaire.
- Les deixalles cal que tornin amb tu. Procura no embrutar els llocs per on passes, i deixa'ls tan o més nets de com estaven.
- En el medi natural no has de fer foc en cap cas i, si en detectes un, truca al telèfon d'emergències: 112
- És millor que t'apropis a la natura a peu o en bicicleta, a ritme de passeig. Si vas en vehicle motoritzat, respecta la velocitat màxima de 30 km/h i t'ho agrairan caminaires, ciclistes i altres bestioles.
- La natura no és un camp d'esports. Si practiques ciclisme de muntanya, has d'anar per camins amples i reduir la velocitat, en cas que trobis caminaires. Les motos i els quads, si volen córrer, ho han de fer en els circuits.
- Durant els dies de cacera (normalment dijous i diumenges de tardor i hivern) cal que siguis prudent i et facis notar quan caminis pels corriols.
- Si t'agrada collir bolets, ho has de fer complint les normes. Si ho fas bé, l'any vinent en trobaràs al mateix lloc. Per prudència, has d'agafar únicament els que coneguis bé i no confiïs que algú, que suposadament en sap, te'ls triï. I, sobretot, fes-ho amb moderació. El bosc és el millor rebost i, a més, els bolets hi tenen una funció molt important.
- Els espàrrecs són brots tendres de l'esparreguera. Si n'agafes només l'extrem més tendre, el rebrot creixerà ramificant-se i l'any vinent farà més espàrrecs.
- Si t'endus plantes, contribueixes a empobrir el patrimoni natural local. Per Nadal, no guarneixis casa teva amb galzeran o molsa, ja que malmet el bosc i s'ha d'evitar.
- Fer fotografies, fer dibuixos, col·leccionar plomes, recollir fulles seques poden ser alternatives de lleure que et permetin gaudir de la natura sense empobrir-la.
- Respecta l'activitat rural, no trepitgis els camps i, si t'acompanyen les mascotes, procura que tampoc ho facin i no molestin el bestiar.
- El patrimoni cultural i natural s'ha de respectar. Basses, safareigs, masies, fonts i arbres singulars mereixen que els tractem amb molta cura perquè ens durin molt més temps.

En alguns trams dels itineraris proposats, la ruta coincideix amb el traçat del GR-97. Aquest sender de gran recorregut és lineal i enllaça Sant Celoni amb Abrera, unint així les conques dels rius la Tordera i el Llobregat. Si el voleu seguir, recordeu les indicacions següents:

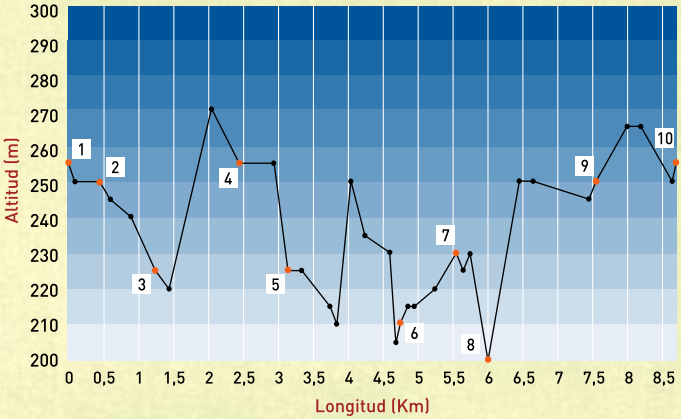
direcció correcta

direcció errònia

Llegenda: **distància** **temps** **altitud**

Ruta dels camins tradicionals i les masies

Excursió circular per a conèixer alguns trams dels camins tradicionals més ben conservats del terme i algunes de les masies amb més valor arquitectònic i històric.

No us espanteu!! El perfil topogràfic està exagerat. Si us fixeu, la rampa més gran no supera els 50 metres de desnivell

1: El parc de can Sauleda
2: Can Bertran
3: El camí de La Nata
4: El camí de la serra de cal Mirabó
5: El camí antic de can Rossinyol
6: El veïnat de can Collet
7: Can Rovira Coll
8: El torrent de Vallbona
9: Can Ribalta
10: El parc de can Sauleda

Longitud total: 8,7 km | Desnivell acumulat en pujada: 195 m
Variants curtes recomanades: aproximació fins a can Diviu i fins a can Gol.

1 El parc de can Sauleda

0 m **0'** **255 m.**

La ruta comença a la font del Parc de Can Sauleda, al costat d'un gran roure. Des d'aquest punt agafem el carrer de Llobregat i resseguim la riera aigües avall pel marge dret. Creuem el primer pont, passem al marge esquerre i seguim les marques del GR, que ens guien una estona més per la riba de la riera i ens desviem poc després a l'esquerra pel carrer Vell.

Aquest carrer correspon al tram final de l'antic camí Ral de Cardedeu. El mur de pedra seca que suporta l'inici del carrer és un dels darrers indicis històrics d'aquest camí que s'esmenta

ja al segle XI. Les rajoles amb el nom del carrer recorden que aquest era "l'antic camí al Montseny"
En arribar a una ampla cruïlla, girem a la dreta pel carrer de França.
El carrer de França és un tram de l'antic camí a Llinars. Es pot observar una curiosa rajola al número 28 d'aquest carrer, que recorda el servei diari de mercaderies a Barcelona dels transports Ribalta.

2 Can Bertran

450 m · 10' · 250 m

Passem pel costat de can Bertran.
Can Bertran és una de les cases més notòries del poble amb una llarga història. Els amos de can Bertran van tenir una gran influència social els darrers segles. Com a mostra valgui dir que la festa de l'arbre es pensa que va ser creada per l'amo per evitar que els nens del poble li robessin la fruita dels seus horts. Del passat agrícola d'aquesta finca resta el vell ametller que es pot veure al costat esquerra del carrer. Destaca també a la façana la rajola antiga on figura el nom del carrer de França.
Sortim a la carretera de Vilamajor i la creuem, seguint les marques del GR. Avancem per un carrer asfaltat i uns metres després girem a la dreta per una àmplia pista, passant per davant de can Bonet del Pla. Arribada una bifurcació, girem a l'esquerra cap a cal Burrec. Després de passar ben a prop de can Costa, la pista gira i apareixen davant nostre grans vistes del pla de Dalt solcat per la riera de Vallserena.

3 El camí de la Nata

1 Km 250 m · 20' · 225 m

Avancem cap a la dreta pel camí de La Nata gaudint de l'ombra dels plàtans de rebrot.
El nom del camí sembla que té a veure amb la forma popular en què es coneix el nucli al voltant de Sant Joan de Sanata, on acaba. Tot i figurar com a "Sanata" en tots els documents antics, probablement hom va creure que l'escriptura era "sa Nata" i d'aquí que ara se la conegui per la Nata. Més sorprenent és la versió que explica que aquest nucli es diu la Nata perquè la teulada del campanar és de color blanc.

El Camí de la Nata

Obviem un primer trencant a l'esquerra que creua la riera de Vallserena per un gual. Passem per davant de can Cortera i més endavant el camí creua, ara sí, la riera. En aquest punt la pista comença a enfilar-se, primer suaument. Passem per davant de cal Burrec i de seguida el camí fa una doble giragonsa. Sortim de nou a uns camps, des d'on podem gaudir d'unes magnífiques vistes al Montseny i veure fins al Puiggraciós.
A l'esquerra el massís del Samont i el Sui, al mig i en segon pla el Matagalls i a la dreta el massís del turó de l'Home i les Agudes.

4 La variant de can Diviu

Des d'aquí us proposem una variant que us aproparà a can Diviu. Seguint el GR baixem fins una pista més ampla i pocs metres a l'esquerra ja veureu aquest interessant mas abandonat.
A l'altra banda del camí, una olivera recorda el passat agrícola de la masia i, si es vol caminar fins al primer revolt, es veuen les restes que es conserven de l'antic empedrat del camí.
Per continuar la ruta principal, cal que retornem a l'inici d'aquesta variant.

5 El camí de la serra de cal Mirabó

2 Km 450 m **45'** **225 m**

Des d'aquests camps, agafem un camí que surt cap a la dreta, abandonant el GR, que ens portarà fins una curiosa esplanada amb una alzina al mig, la travessem i veiem que la pista comença a ascendir lleugerament. Aquest camí és el de la serra de cal Mirabó. Anem deixant pistes de desembosc a banda i banda i també un camí a la dreta que travessa un gran camp. En un revolt comencem a baixar. Quan el pendent es fa més suau apareix un altre camí a l'esquerra que també obviem. Deixem uns erms a banda i banda. Després d'un bon tram bastant planer entre pins pinyers arribem a una cruïlla de quatre camins i deixem la pista que seguíem des de fa una estona per un camí que baixa a l'esquerra. El camí en alguns punts es troba força esvorancat i ens duu al fons de vall de l'encisador torrent de les Valls, des d'on podem percebre també l'impacte d'un incendi que esdevingué l'estiu de 2006.
Els incendis forestals són un problema important a la Mediterrània. Algunes espècies com el pi pinyer, que és molt abundant en aquestes serres, afavoreixen els focs amb la resina que és molt inflamable. A la vegada, però, poden sobreviure gràcies al disseny de para-sol que fa que si un foc es propaga ràpid pel sotabosc no afecti la capçada. Malauradament, no sembla que sigui el que ha passat en aquest bosc i caldrà esperar dècades per tornar-lo a veure igual que abans.

6 El camí antic de can Rossinyol

3 Km 150 m 55' 225 m

Abans de creuar els camps surt un camí herbat a la dreta que hem de seguir. Alguns dels arbres que voregen aquest tram també van quedar afectats per l'incendi. Creuem un nou camí que baixa però nosaltres seguim recte pel camí antic de can Rossinyol.

Aquest és potser un dels camins antics del terme que han conservat més l'aspecte original i l'atractiu. Destaquen les fites de pedra que delimitaven la finca i que van resseguint el camí. L'atractiu del camí es veu complementat pel magnífic bosc de l'obaga i pel bucòlic paisatge en mosaic de la vall. En aquest bosc predominen els roures i al sotabosc són abundants espècies de les rouredes com per exemple l'espinalb.

Fita del camí antic de Can Rossinyol

Arribem a una pista i l'agafem cap a la dreta, si anéssim a l'esquerra arribaríem a can Sala i can Rossinyol. Travessem la línia elèctrica i uns metres després ens enfilem per un camí a la dreta, que puja fort. Quan retrobem el camí de la carena girem a l'esquerra, tornant a passar per sota la línia. Al cap d'uns 50 m, abans d'un revolt, agafem un camí a la dreta que recula. Ens trobem una pista més ampla que creua el nostre i l'agafem a la dreta per un tram d'alzinar especialment atractiu. Quan arribem a uns plàtans girem a l'esquerra i creuem un torrent. Si seguíssim recte arribaríem al camp d'en Serra, un curiós prat de grans dimensions al mig del bosc. Després d'una pujada sortim a un nou camí en un revolt. Nosaltres hem de continuar més o menys recte, entre talussos. El camí acaba a la riera Vallserena després de passar una esplanada amb plàtans.

7 El veïnat de can Collet

4 Km 750 m 1h 30' 210 m

Creuem la riera per una passarel·la. Continuem allunyant-nos de la riera pel camí ample que passa arran d'aquest nucli rural del barri del Pla.

El veïnat de Can Collet és un interessant conjunt de tres masos (can Collet, can Duros i can Pou) dels segles XVI i XVII. A can Collet es conserven alguns elements més antics, com les finestres gòtiques del segle XIII. El conjunt guanya interès pel patrimoni arbori que concentra en què destaquen el roure de can Pou i el

lledoner de la bassa de can Collet, tots dos fàcilment identificables. Can Collet és actualment un restaurant i can Pou, una granja escola.

Uns metres més endavant deixem un altre exemplar catalogat a la banda dreta del camí, l'alzina de la cruïlla de can Collet. Seguim endavant deixant una nau i el camí antic de Llinars a l'esquerra. Deixem també una pista ampla que ve de la dreta i anem a sortir a la carretera. La creuem i la seguim uns metres cap a l'esquerra fins al primer camí que surt a mà dreta.

8 Can Rovira Coll

5 Km 550 m **1h 40'** **230 m**

A l'entrada d'aquest camí uns xiprers ens donen la benvinguda. *Antigament un xiprer convidava a aturar-se, dos xiprers convidaven a aturar-se i fer un mos i tres xiprers convidaven a aturar-se, fer un mos i fer nit.*

Vorejant un camp arribem a can Rovira Coll.

Aquest mas és un bonic exemple de masia basilical del qual destaca l'era.

Només passar l'era de la casa hem de girar a la dreta per anar a buscar la masia propera de cal Cabrit. Passem arran de la paret del darrera i continuem pel mateix camí que ens duu fins al bosc, a l'entrada del qual trobem una cruïlla de quatre camins. Agafem el de l'esquerra, que passa immediatament a tocar d'un camp i es torna a bifurcar. Hem de girar pel que baixa a la dreta, que s'endinsa al bosc, i més endavant, fa un parell de giragonses dins d'aquest interessant alzinar amb roures, amb exemplars encara bastant menuts.

Aquesta obaga destaca, entre d'altres coses, per atresorar una important població de salamandra, amfibi forestal que utilitza algun punt d'aigua permanent del proper torrent de Vallbona per a reproduir-se. Aquesta espècie tan atractiva pot aparèixer en qualsevol moment, amb el seu lent caminar, si hi ha molta humitat. Cal evitar tocar-la perquè desprèn un líquid irritant. Malauradament, aquesta defensa no li serveix de res amb les motos, que moltes vegades les atropellen en aquest camí.

Can Rovira Coll

9 El torrent de Vallbona

6 Km 1h 50' 200 m

Arribem al torrent de Vallbona on trobem uns àlbers catalogats de bones dimensions. Uns metres més endavant trobem una cruïlla de quatre camins. Continuem recte i deixem a la dreta un camí amb una cadena i, a l'esquerra, un altre camí, que va a can Boatell. Després d'un curt tram de suau pujada sortim a un altre camí, que hem d'agafar a la dreta. Caminem fent una àmplia llaçada i trobem una bifurcació. Agafem el camí de la dreta, que puja lleugerament i està més ben traçat. De seguida sortim a un camí més ample, que passa arran d'un camp amb un filat, i avancem cap a la dreta. Resseguim tot el camp obviant alguns camins de desembosc. Quan arribem al final del camp, veurem un camí herbat a l'esquerra, però no l'agafem i seguim pel nostre camí més ample. Aquest tram de camí que hem fet té afortunadament el pas restringit a només vianants i bicicletes i desemboca a un camí molt més ample.

La salamandra pot viure dins els troncs d'arbres caiguts

10 Can Ribalta

7 Km 550 m 2h 15' 250 m

Seguim per aquest camí més ample en la mateixa direcció que portàvem. Al cap d'una estona, arribem al costat d'una bàscula a les envistes de l'important mas de can Ribalta.

Can Ribalta és la casa mare de molts dels masos de la família Agustí que l'envolten com can Riera, can Gol i can Pungol. L'edifici és del segle XIX i es troba en un excel·lent estat de conservació.

En aquest punt arriba un altre camí per l'esquerra, però continuem recte cap a la masia. Passem pel costat d'aquest gran mas i seguim pel camí, ara vorejat a la dreta per una filera de plàtans, fins a la carretera d'Alfou.

11 La variant de can Gol

Si trenquem cap a l'esquerra, allunyant-nos del poble, trobarem a mà dreta i uns metres més endavant, un camí que ens durà fins a can Gol, on entendreu perquè calia fer aquesta marrada d'última hora.

Can Gol és un mas del segle XIV que, inicialment, va ser una torre defensiva i que es va construir per a vigilar el camí Ral de Cardedeu. A la façana, a part dels finestrals gòtics i les portes adovellades, es

poden contemplar encara les pedres que delimiten l'antiga torre. Des d'aquest mas, es pot albirar el proper mas de can Pungol, també de gran interès patrimonial i arquitectònic.

Per continuar la ruta principal, cal desfer el camí i tornar per la carretera d'Alfou en direcció a Sant Antoni.

Finestra gótica de can Gol

12 El parc de can Sauleda

8 Km 700 m **2h 40'** **255 m**

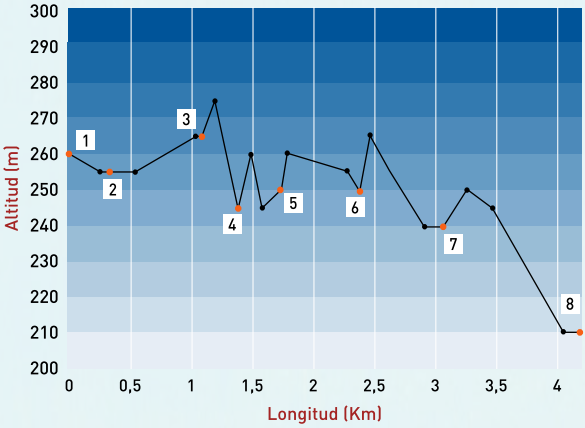
Caminant cap al poble passem per davant del parc de Freixeneda i continuem cap al nucli urbà, baixem pel carrer de Freixeneda fins arribar a la riera de Vilamajor. Abans de creuar el pont, si girem a l'esquerra, arribarem de nou al roure del parc de Can Sauleda, el punt de partida de la ruta que acabem de finalitzar.

Esquema de l'itinerari

Ruta de l'aigua i les rieres

Excursió lineal per a conèixer el destacable patrimoni cultural i natural hidràulic associat a les rieres i a l'activitat agrícola que es conserva en diferents punts del barri de Freixeneda.

No us espanteu!! El perfil topogràfic està exagerat. Si us fixeu, la rampa més gran no supera els 50 metres de desnivell

1: La font de Sant Lleïr
2: El safareig
3: El parc de Freixeneda
4: El torrent del Mal Infern
5: La bassa de can Feu
6: La sínia i la bassa de can Pungol
7: El sender de la riera de can Cucurella
8: La bassa de can Cucurella

Longitud total: 4,25 km | Desnivell acumulat en pujada: 75 m
Variants curtes recomanades: aproximació fins a la passera de can Boatell.

1 La font de Sant Lleïr

0 m **0'** **260 m**

Comencem a la placeta de la font de Sant Lleïr.
Aquesta font amb un curiós banc circular va ser inaugurada el 1925 i ara és encara un dels racons més populars del poble de Sant Antoni. Una tradició diu que si vas la nit de sant Joan a menjar coca i et rentes els peus, et cures les berrugues i tens un any de sort. Actualment la font té aixeta, fet que permet no malbaratar l'aigua, un recurs escàs a la Mediterrània.
Arrenquem la caminada resseguint l'habitualment eixuta riera de Vilamajor pel marge esquerre, aprofitant un petit corriol.

Sortim al carrer Sant Antoni i girem a la dreta, on creuem per un pont a l'altra banda de la riera. Continuem aigües avall, ara pel marge dret, i creuem una gran plaça de terra fins a trobar-nos amb la carretera de Cànoves.

2 El safareig

350 m | 5' | 255 m.

Abans de continuar, proposem fer una petita variant girant a l'esquerra per apropar-nos a l'antic safareig.

Aquest curiós safareig cobert va ser construït l'any 1910. Segons algun document de l'època es va preveure la construcció d'altres de separats per als infecciosos. Al costat del safareig creix un atractiu cirerer.

Després de fer la variant retornem al punt on hi ha el pas de vianants, el creuem i anem a buscar el roure que veiem a l'altre extrem del parc.

De camí, resseguint la riera, es pot contemplar algun exemplar de freixe de fulla petita, abans molt abundants als boscos de ribera del terme i avui escassos. Aquests exemplars estan catalogats pel seu valor testimonial.

Passem el roure i continuem pel carrer de Llobregat fins al carrer de Freixeneda, al primer encreuament, on girem a la dreta.

3 El parc de Freixeneda

1 Km 50 m | 20' | 265 m

Seguim el GR i sortim al carrer Ral de Cardedeu, a la dreta deixem el parc de Freixeneda. Continuem caminant pel mateix carrer i uns metres més endavant abandonem el camí Ral i el GR per girar a la dreta cap a can Quintana. En acabar la pujadeta asfaltada, continuem recte pel camí de grava.

4 El torrent del Mal Infern

1 Km 400 m | 25' | 245 m

Passem de llarg l'entrada d'una granja de porcs i al revolt següent, a la dreta del nostre camí, agafem el sender que ens guiarà fins al torrent del Mal Infern. Passem arran d'una bassa circular d'un hort i, poc després, creuem còmodament el curs d'aigua per una passarel·la de fusta.

Les flotes d'alzinois són freqüents a les soques d'alzina

L'ajuntament va col·locar unes passarel·les el 2005 amb motiu de la recuperació del camí per fer la marxa de les ermites.
Després ens enfilem pel corriol que ens duu fins una petita carena i seguint recte tornem a baixar al següent sot. Creuem el torrent de Can Mets Bacs, que quasi sempre baixa amb aigua, per una segona passarel·la.
Malauradament, alguns torrents i rieres del Vallès encara reben aigües residuals d'urbanitzacions i un excés de purins de les granges. Aquest torrent de Mets Bacs n'és un bon exemple, com indica un dels pocs invertebrats que hi viu anomenat cuc de sang i que està especialitzat en aigua bruta i amb poc oxigen.

5 La bassa de can Feu

1Km 750 m | 30' | 250 m

El corriol gira passant per sobre de la bassa de can Feu.
Bassa circular d'obra feta amb còdols de riu. Actualment conté un interessant poblament de caròfits, unes algues que es poden reconèixer per la pudor que fan. També sembla que és un bon reducte de nidificació d'amfibis.

La bassa de Can Feu

Anem cap a la masia de can Feu i davant la casa trenquem a l'esquerra per un camí que passa entre un cobert i uns camps. Sortim al camí de ca l'Escloper i continuem tot recte deixant a l'esquerra una tanca que delimita el bosc de can Pungol.

6 La sínia i la bassa de can Pungol

2 Km 400 m | 40' | 250 m

En arribar al mur de pedres grosses cal que girem a la dreta per un camí, seguint el GR. A la mateixa cruïlla trobem encara les restes d'un antic molí de vent per extreure aigua. Uns metres més endavant, a mà esquerra, trobem la bassa i la sínia de can Pungol.
Les sínies eren un sistema d'origen àrab per extreure aigua del subsòl amb la força del bestiar. Al Vallès no són gaire abundants segurament perquè la petja cultural dels àrabs no va ser gaire important. Això encara li confereix major rellevància a aquesta sínia que manté encara gran part de la maquinària. Al costat de la sínia hi ha una bassa, un petit safareig i una mina d'aigua. Tot el conjunt té un extraordinari valor patrimonial.

La Sínia del sot de can Pungol

Continuem pel mateix camí, amb la senyalització del GR, i avancem un bon tros caminant per un bosc explotat, obviant els camins de desembosc. Trobem una cruïlla de quatre camins i girem pel corriol de l'esquerra, que passa entre brucs, i abandonem així el GR. Anem baixant, deixem un trencant a la dreta i de seguida sortim a un camí més ample que hem d'agafar a l'esquerra per anar a trobar el camí Ral de Cardedeu. Quan sortim a aquest vial asfaltat, l'hem de resseguir uns 150 m cap a l'esquerra fins a trobar una pista forestal que surt del costat dret de la carretera.

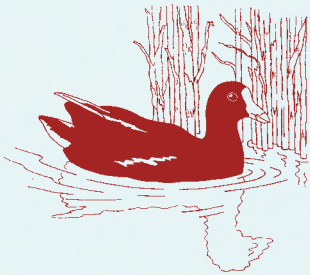
7 El sender de can Cucurella

3 Km 100 m | 55' | 240 m

La pista puja suaument entre un bosc d'alzines menudes que ha estat estassat sovint. Obviem una pista de desembosc que creua seguint recte, i finalment connectem amb un tram més planer que ens permet continuar pràcticament recte en direcció sud. A partir d'un punt el camí baixa lleugerament de forma quasi continuada entre un bosc sobrepasturat.

Aquest alzinar està molt sobrepasturat per les vaques, fet que ha provocat la pràctica desaparició del sotabosc i que podria comportar-li problemes d'erosió. La pastura dels alzinars que es practica al Vallès, sobretot a l'hivern on el bestiar menja herba, matolls i aglans, és una pràctica que si no es fa amb mesura pot provocar una important degradació del bosc.

Arribem a una zona més oberta de vegetació, on abunden les estepes i trobem una bifurcació. Girem a l'esquerra pel sender que baixa més fort. De seguida podem veure can Riera a les envistes del camí.

Podem trobar polles d'aigua en algunes basses del municipi

Can Riera és un mas del segle XVIII. El nom del mas fa referència a la proximitat a una riera, però no és l'únic topònim vinculat a l'aigua d'aquestes contrades. Molts habitants d'aquests masos tenen com a cognom Pou o Bassa, tal com indica l'Antoni Pou i Bassa, masover de can Rovira Coll.

Trobem un camí que a l'esquerra ens duria fins a can Riera, el nostre camí segueix cap a la

dreta i puja lleugerament. Deixem una tanca de filferro a la dreta i quan s'acaba seguim recte pel corriol que ressegueix la carena. El corriol acaba creuant un torrent normalment sec i girem a l'esquerra per un nou camí. Al punt on s'ajunten dos torrents podem veure un grup de verns.

Els verns són els arbres que formaven el bosc de ribera de les rieres d'un cert cabal de l'entorn del Montseny. Actualment les vernedes són boscos molt escassos. En aquest tram no creix una vernedа, però sí que es pot contemplar encara alguns exemplars de vern barrejats amb oms, llorers i pollancres.

A l'esquerra, un baixador ens permetrà creuar la riera de can Cucurella per un gual.

8 La bassa de can Cucurella

4 Km 250 m **1 h 15'** **210 m**

Sortim a un camí que passa entre camps i va a buscar can Cucurella i l'agafem a la dreta. Passem arran d'una construcció que sembla una antiga sínia, i uns metres més endavant podem veure la bassa de can Cucurella.

Es tracta d'una doble bassa amb un safareig al mig. A sobre hi ha un destacable grup d'alzines i alguns llorers que s'han aprofitat de l'aigua per créixer.

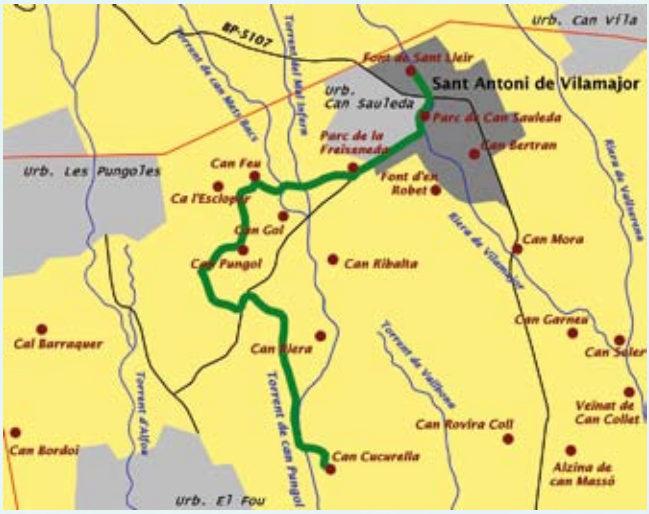
La reineta té un dels cants més potents i pot viure lluny de l'aigua

En aquest punt, podem acabar el nostre recorregut i refer el camí fins a Sant Antoni, o si volem allargar la passejada i encara ens queden forces, ens podem apropar fins a la passera de can Boatell seguint el camí que surt de can Cucurella i passa per can Miret.

A la riera Giola hi ha aquesta curiosa passera per als vianants, que recorda que de vegades aquestes petites rieres porten un cabal molt més important fruit d'un aiguat. Malauradament, en moltes ocasions, es construeix en l'espai inundable oblidant la saviesa del passat. Per últim, també en aquest indret es pot veure un bon exemplar d'àlber, un altre dels arbres de ribera vallesans.

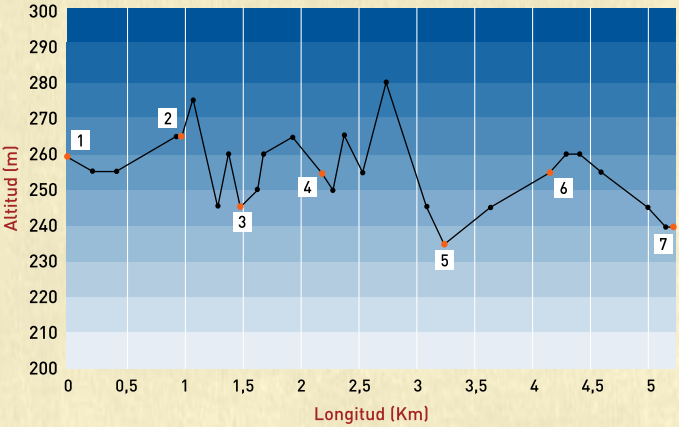
Des de Llinars podem retornar al punt d'origen fent ús del bus que s'agafa al costat de l'estació de tren.

Esquema de l'itinerari

Passejada ponentina dels arbres

Passejada pels barris de Freixeneda i Alfou per a conèixer alguns dels arbres singulars del municipi i de les espècies arbòries més representatives de la mediterrània.

No us espanteu!! El perfil topogràfic està exagerat. Si us fixeu, la rampa més gran no supera els 50 metres de desnivell

1: La morera de la font de Sant Lleïr
2: El parc de Freixeneda
3: El torrent de can Mets Bacs
4: Can Pungol
5: El torrent d'Alfou
6: Cal Barraquer
7: Can Bordoi

Longitud total: 5,25 km | Desnivell acumulat en pujada: 120 m
Variants curtes recomanades: aproximació fins a l'ametller de ca l'Escloper i l'alzina de la serra de cal Guillot.

1 La morera de la Font de Sant Lleïr

0 m **0'** **260 m**

Comencem des del costat de la morera de la placeta de la font de Sant Lleïr.

Aquest exemplar no té unes grans dimensions, però és força vell i ha viscut moltes històries al voltant de la font. Els arbres com les moreres no tenen una gran longevitat, però al nostre terme hi ha espècies com les alzines que poden arribar a viure més de 500 anys. A pocs metres d'aquesta morera es troba la centenària alzina de la font de Sant Lleïr, que està catalogada i té una curiosa capçada i un tronc retorçat.

Arrenquem la caminada resseguint la riera de Vilamajor pel cor-

riol del marge esquerra. Sortim al carrer de Sant Antoni, girem a la dreta i creuem a l'altra banda de la riera. Continuem pel marge dret fins a trobar-nos a la carretera de Cànoves. Travessem pel pas de vianants i anem a buscar el roure del parc de Can Sauleda, que veiem a l'altre extrem d'aquest espai públic. Resseguint la riera podem contemplar algun exemplar de freixe de fulla petita.

Aquesta espècie era abans molt abundant als boscos de ribera del terme, però avui dia resten molt pocs exemplars. Els que es troben en aquest tram de la riera de Vilamajor estan catalogats pel valor testimonial, tot i que per les seves dimensions no puguin competir amb altres peus com els del jardí proper de la masia de Can Sauleda, que superen la vintena de metres d'alçada.

Passem el roure (veure passejada llevantina) i continuem pel carrer de Llobregat fins al carrer de Freixeneda, on girem a la dreta.

2 El parc de Freixeneda

950 m **15'** **265 m**

Sortim del poble pel carrer de Freixeneda, que coincideix amb l'antic camí Ral de Cardedeu.

A la dreta hi ha l'atractiu parc de Freixeneda on es pot fer un cop d'ull a les moreres, als oms siberians i a d'altres arbres de port discret que el guarneixen.

Uns metres més endavant abandonem el camí que seguíem i el GR per girar a la dreta cap a can Quintana. Des d'aquesta cruïlla i abans d'abandonar el camí es poden contemplar tres alzines.

Aquests tres exemplars estan catalogats pel port atractiu que tenen tot i que són de dimensions més discretes que algunes de les alzines monumentals del terme com la de can Massó.

El freixe de fulla petita és un arbre de ribera amb la fulla composta

3 El torrent de Can Mets Bacs

1 Km 500 m **25'** **245 m**

En acabar la pujadeta asfaltada, continuem recte pel camí de grava. Passem de llarg l'entrada d'una granja de porcs i al següent revolt emprenem camí pel sender que surt a mà dreta i que ens guiarà fins al torrent del Mal Infern. Passem ben arran de la bassa circular d'un hort que presenta al final un exem-

plar destacable de roure martinenc. Creuem el torrent per la passarel·la de fusta i ens enfilem pel corriol que discorre entre alzines i roures. Quan arribem a una petita carena, continuem recte i baixem al sot següent. Arribem al torrent de Can Mets Bacs i creuem per una segona passarel·la.

El bosc de ribera autòcton és inexistent, tot i que queda algun àlber aïllat. Per contra hi ha una plantació amb diversos arbres de ribera exòtics com els plàtans, els pollancres i les robínies.

El corriol gira i ens aproxima a la bassa de can Feu a la qual dóna ombra un atractiu pi pinyer. Caminem cap a la masia passant entre petites figueres i nogueres. Davant de can Feu, agafem a l'esquerra un camí que passa entre un cobert i uns camps. Us recomanem apropar-vos abans a l'alzina de can Feu.

Aquest exemplar catalogat és un dels més grans del terme, del qual destaca la volta de canó (diàmetre mesurat a 1,30 metres d'alçada) que arriba a 3,20 metres.

Sortim al camí de ca l'Escloper.

4 La variant de l'ametller de ca l'Escloper

En aquest punt suggerim una variant interessant que ens porta a veure l'ametller de ca l'Escloper, desviant-nos uns 50 m a la dreta.

Aquest exemplar és segurament el més gran del terme amb una volta de soca de 2,45 metres. El seu valor com a testimoni dels arbres fruiters de secà, que en el passat devien ser molt més abundants en el municipi, va motivar la seva inclusió en el catàleg local d'arbres singulars.

Per continuar la ruta principal, només cal tornar al punt d'inici de la variant.

5 Can Pungol

2 Km 200 m 40' 255 m

Girem a l'esquerra passant pel costat del pi pinyer de can Feu.

Aquest pi té una bonica capçada en forma de para-sol, com és habitual en els exemplars aïllats d'aquesta espècie.

A l'esquerra del camí hi ha una tanca que encercla el bosc d'alzines i pins de can Pungol. Algunes alzines són de bona mida. En arribar al mur de pedres grosses, girem a la dreta per un camí i enllacem amb el GR, al cap d'uns metres

L'alzina del camí de la serra de cal Guillot

veurem a mà esquerra la bassa de la sínia de can Pungol. Damunt de la bassa hi ha un bon exemplar de pollancre.
Al terme s'hi poden trobar un parell d'exemplars més notables d'aquest arbre típic de les zones humides com les riberes i les basses, però aquest té unes dimensions gens menyspreables. Aquest exemplar pertany a l'espècie autòctona de pollancre enfront de les que podem trobar en plantacions i riberes dels torrents del terme i que formen part de diverses varietats exòtiques.
Continuem pel camí, un roure remarcable ens guia amb les marques del GR, i seguim un bon tros dins d'un bosc explotat que presenta diversos camins de desembosc. Avancem pel GR fins arribar a una cruïlla de quatre camins. La nostra passejada continua pel corriol de la dreta. Resseguim el GR caminant pel bosc de can Pungol entre alzines i pi blanc i guiats per dues fileres de bardisses. Al cap de poc, a l'esquerra, apareixen els prats de l'hípica de ca l'Artiga i, a la dreta, el bosc comença a estar més estassat. Sortim a una pista més ample on podem optar per fer la variant que ens desvia cap a l'alzina de la serra de cal Guillot o bé continuar la ruta principal.

6 La variant de l'alzina de la Serra de cal Guillot

Si seguim a l'esquerra arran de la finca de l'Artiga, a uns 200 m, ens trobem l'alzina de la Serra de cal Guillot.
Aquesta alzina de dimensions no gaire espectaculars està ubicada en un punt visible des de gran part del terme, fet que la fa molt popular. Pot ser que hagi sobreviscut de la tala per la funció de referència que té per als pastors i pagesos, com passa en molts altres arbres que es troben en els camins ramaders que ressegueixen les carenes. Des d'aquest punt la panoràmica del terme, de la plana del Vallès i de les muntanyes que l'envolten, és espectacular.
Per reemprendre la ruta principal cal tornar pel mateix camí al punt inicial de la variant.

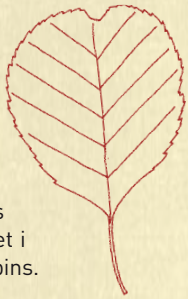
7 El torrent d'Alfou

3 Km 250 m 1h 235m

Des de la pista seguim recte per un camí al principi poc definit, que de seguida trenca a l'esquerra i comença a baixar suaument. Continuem recte pel camí ben dibuixat que passa entre talussos de terra i no fem cas de diversos corriols poc traçats que hi desemboquen. El camí es troba força esvorancat i ens duu fins a la pista asfaltada que uneix Alfou amb les Pungoles. Girem a la dreta fent el revolt que creua un torrent. Seguim la carretera, un tram no gaire llarg fins que, a mà esquerra, un gual ens permet creuar el torrent d'Alfou.
En aquest punt, el bosc de ribera el conformen exemplars de pollancres, freixes, avellaners, saüquers, plàtans i algun vern. Cal

destacar aquest bosquet, tenint present el mal estat de gran part dels boscos de ribera del terme, ja que almenys atresora una gran diversitat d'espècies autòctones escasses com els verns i els freixes.

Deixem a la dreta l'entrada a can Met Cames, esperant a trobar un altre camí, també a la dreta, per on passa el GR. L'agafem i després d'un revolt, passem primer arran de can Benet i seguim caminant enmig d'un bosc d'alzines i pins.

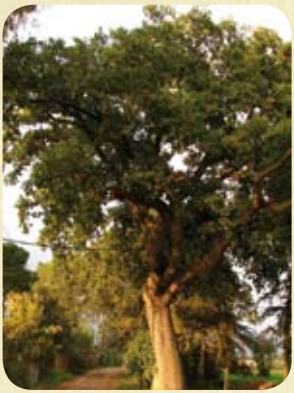

El vern té un característic "escot" a l'extrem de la fulla

8 Cal Barraquer

4 Km 150 m | 1h 15' | 255m

Arribem a un punt on el GR vira cap a l'esquerra, però seguim recte obviant-lo i continuem cap a cal Barraquer, que s'entreveu enmig dels arbres. Quan passem la tanca d'aquest mas trobem el roure de can Pere Menut.

El roure de can Pere Menut

Aquest exemplar té un port força atractiu i unes dimensions notables, entre les quals destaca la volta de canó de 2,70 metres.

Abans que el camí giri a l'esquerra es poden veure dos exemplars notables d'eucaliptus i un interessant molí de vent amb estructura de ferro utilitzat per extreure aigua. Passem can Safont i agafem el trencant de l'esquerra. El camí, després de passar per un bosc d'alzines, surt a uns camps i enllacem amb el camí de Cal Fusteret girant a l'esquerra. Passem pel costat de cal Fusteret i a l'esquerra apareix de nou el GR, però continuem recte.

9 Can Bordoi

5 Km 250 m | 1h 30' | 240 m

Girem a l'esquerra obviant el camí que continua recte. Hi ha un indicador a can Bordoi i la nostra passejada acaba en aquest mas.

Darrera de la casa hi ha una alzina molt atractiva de gran capçada. Per veure-la cal demanar permís a l'agrobotiga, que és en aquest mas al límit del terme i on es poden adquirir alguns productes de la terra.

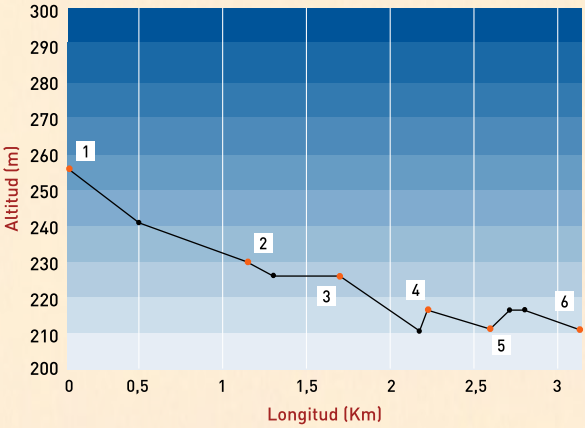
El terme de Sant Antoni s'acaba pocs metres després d'aquesta casa i si continueu el camí arribeu a Cardedeu.

Esquema de l'itinerari

Passejada llevantina dels arbres

Passejada pel barri del Pla per a conèixer alguns dels arbres singulars del municipi i de les espècies arbòries més representatives de la mediterrània.

No us espanteu!! El perfil topogràfic està exagerat. Si us fixeu, la rampa més gran no supera els 50 metres de desnivell

1: El roure del Parc de can Sauleda
2: El pont vell de can Mora
3: Can Garneu Nou
4: Can Soler
5: Can Collet
6: L'alzina de can Massó

Longitud total: 3,2 km | Desnivell acumulat en pujada: 10 m
Variants curtes recomanades: aproximació fins a la morera de la font d'en Robet i les alzines de can Garneu.

1 El roure del parc de can Sauleda

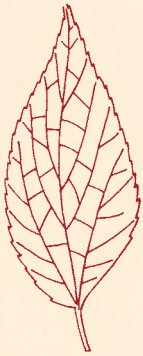
0 m **0'** **255 m**

Comencem en el parc de Can Sauleda, al costat d'un gran roure monumental primer punt d'interès de l'itinerari.
Aquest és un roure centenari amb una atractiva capçada de dimensions respectables i amb una volta de canó (diàmetre mesurat a 1,30 metres d'alçada) de 2,75 metres.
Iniciem la passejada resseguint la riera aigües avall pel marge dret. Creuem pel primer pont a l'altra riba i continuem vorejant la riera seguint el GR.
Al llarg d'aquest tram de la riera de Vilamajor es troben plàtans que rebroten de soca. Durant la república se'n van plantar molts, ja que es consideraven símbol de bona salut i si es tallava un peu hi havia l'obligació de plantar-ne tres de més de tres metres d'alçada. En

aquest tram també es pot veure una bona mostra dels arbres dels antics horts: lledoners, avellaners, nogueres i figueres.

Abandonem el GR, que s'allunya pel carrer Vell i continuem per un corriol al mateix marge esquerre. Creuem de nou la riera per una passarel·la i seguim aigües avall pel carrer de Girona. Trobem un pollancre de bones dimensions al marge esquerre. Pocs metres després girem a l'esquerra per un tram de vianants que ressegueix la riera. Trobem alguns freixes de fulla petita a banda i banda. Sortim al passeig de la Riera, a la nostra dreta tenim el CEIP Joan Casas. Des de la cruïlla amb el carrer de Ferran Llach, podem observar a l'esquerra i a pocs metres del pavelló d'esports, dues alzines de gran port.

Aquestes alzines, tot i estar catalogades estan molt envellides i, malauradament, afectades per diverses malures.

El lledoner és un arbre molt lligat a la pagesia

2 La variant de la morera de la font d'en Robet

En aquest punt podem apropar-nos a la morera de la font d'en Robet, girant a la dreta pel carrer de Ferran Llach. L'arbre és fàcilment identificable des de la cruïlla, ja que resta sobre unes bardisses on s'acaba el carrer.

Aquesta morera, tot i que actualment és molt vella i té una branca esquinçada, va ser molt popular en trobar-se al costat d'aquesta modesta font, al voltant de la qual es feien berenars i fontades. L'estimació de la volta de canó de 2,80 metres li atorga unes dimensions espectaculars tractant-se d'aquesta espècie.

Per continuar l'itinerari principal cal retornar a la cruïlla on hem iniciat la variant.

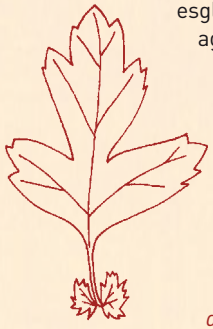
3 El pont vell de can Mora

1 km 100 m | 20' | 230 m

La ruta continua recte pel mateix passeig de la Riera, fins arribar a una placeta on s'acaba l'asfaltat. En aquest punt agafem el camí del mig, entre l'entrada de l'antiga depuradora i una àmplia pista forestal. Creuem un bosc menut d'alzines i roures amb un dens sotabosc on abunda el galzeran.

Hi ha un arç blanc o espinalb de bona mida, a l'esquerra del camí i uns 50 m abans de la carretera. Aquesta espècie és abundant als alzinars i rouredes del terme, però pràcticament mai assoleix unes dimensions com el que aquí tenim.

Quan el camí està a punt de desembocar a la carretera, agafem un trencant a l'esquerra que passa per sota el pont. Ens trobem uns

La fulla d'arç blanc és profundament dividida

esglaons una mica desdibuixats a la dreta i els agafem per enfilar-nos al pont vell de l'antic traçat de la carretera i el creuem. Sortim a un camp i a la dreta hi ha un baixador que ens porta al camí antic de Llinars que agafem a la dreta en direcció sud i en direcció contrària al Montseny. Passejant per aquest antic camí arribem a l'alçada de can Mora. L'entrada a la masia ens queda a l'esquerra.

Dos exemplars de lledoner que hi ha a prop de la casa són de dimensions espectaculars i estan catalogats. El més proper a la masia està completament cavorcat, i és un bon exemple de la resistència que tenen aquests arbres i que els permet sobreviure amb el tronc completament foradat.

Continuem el recorregut avançant pel camí antic de Llinars, deixem a banda un trencant a l'esquerra i creuem el gual de la riera. Pocs metres després deixem a banda un altre trencant a l'esquerra que torna a creuar la riera per un gual i, tot seguit, girem a l'esquerra evitant anar cap a la carretera.

Lledoner de can Mora

4 Can Garneu Nou

1 Km 700 m **30'** **225 m**

Entre camps de conreu podem veure can Garneu Nou a mà esquerra i a la dreta un curiós dipòsit elevat. Arribem al camí de can Soler i trenquem a l'esquerra per apropar-nos al nucli rural on hi ha can Farrés i can Soler.

5 Can Soler

2 Km 250m **40'** **215 m**

Arribem a l'arbreda d'entrada de can Soler.

En aquest indret destaquen una plataneda amb exemplars de 2 metres de volta de canó i uns 18 metres d'alçada. A l'entrada de l'edifici dels Germans de Sant Joan de Déu hi ha un fantàstic til·ler amb una capçada molt densa que fa una ombra magnífica al banc que hi ha sota i que permet fer un petit recés en el camí.

6 La variant de les alzines de can Garneu Vell

Si tornem enrere i creuem de nou el petit pont del torrent, trobarem el camí de can Garneu. Abans d'arribar a la casa, us quedaran a mà esquerra les dues alzines de can Garneu.

A prop d'aquestes dues alzines, es veu que són molt més grosses del que sembla des de lluny, ja que la més gran es ramifica en dues branques de seguida. La capçada és espectacular i supera de llarg els 20 metres de diàmetre.

Per continuar l'itinerari principal, reculem fins al pont que creua el torrent.

7 Can Collet

2 Km 650 m 45' 210 m

Retornats al pont, agafem el camí que ressegueix la riera pel marge dret, avancem i podem veure l'aiguabarreig de les dues rieres. Caminem entre la tanca de la depuradora i la riera, i arribem al nucli de can Collet. Un trencant a la dreta passa pels masos i permet apropar-se al roure de can Pou.

Aquest roure martinenc és segurament el més gran del municipi amb una volta de canó de 3,50 metres.

El camí continua i, després de passar pel cobert dels cotxes del restaurant de Can Collet, girem a la dreta i ens allunyem de la riera. De seguida trobem a l'esquerra el camí d'accés a unes naus des d'on podem observar el magnífic lledoner de la bassa de can Collet.

Aquest lledoner que no està cavorcat, tot i superar els 3 metres de volta de canó, recorda la importància que tenia per als pagesos aquesta espècie, amb la qual es feien les forques i els mànecs de les eines.

Avancem per la pista ampla i, a la nostra dreta, abans d'arribar a una nau ben visible, trobem l'alzina de la cruïlla de can Duros.

Aquest notable exemplar recobreix el camí amb una curiosa capçada retallada i pateix la pols d'aquesta pista transitada.

Un cop passada la nau, abandonem la pista que va a buscar la carretera pel camí antic de Llinars, i agafem el camí que surt a l'esquerra entre alzines i roures.

Til·ler dels Germans de Sant Joan de Déu

8 L'Alzina de can Massó

3 Km 200 m 55' 210 m

Uns metres després acabem la passejada davant la centenària alzina de can Massó, que reposa tranquil·la al costat esquerre d'aquest camí.

Aquest arbre és una magnífica cloenda d'aquest itinerari, ja que és l'exemplar més important del terme per les seves dimensions, amb una volta de canó de 4,25 metres que la converteixen en una de les alzines més grans del Vallès. Sota la capçada d'aquest fabulós exemplar, que segur que té alguns centenars d'anys, es reprèn la tornada.

Esquema de l'itinerari

SANT ANTONI DE VILAMAJOR

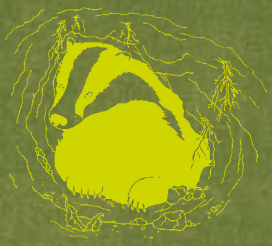
Comarca: Vallès Oriental
Província: Barcelona
Superfície: 13,92 km^2
Límits: al nord i nord-oest amb Sant Pere de Vilamajor, al sud amb Llinars del Vallès i a l'est amb Cardedeu.
Altitud: 252 m
Població: 4.877 hab. (1.1.2006)

Vegetació:

El paisatge en mosaic de Sant Antoni de Vilamajor, alterna conreus herbacis extensius amb masses forestals d'alzinar, conformant un paisatge humanitzat de gran riquesa visual. La vegetació forestal climàcica és l'alzinar litoral, on l'espècie dominant és l'alzina acompanyada d'un sotabosc desenvolupat d'arboç, marfull, llentiscle, galzeran i violeta boscana, així com plantes enfiladisses com l'heura, el lligabosc o l'arítjol. Degut a un fenomen d'inversió tèrmica, també trobem masses forestals de bosc mixt d'alzina i roure. Arrel de l'explotació forestal dins dels alzinars hi trobem un estrat de pins introduïts (com el pi pinyer o el pinastre) que arriben a compartir dominància amb l'alzinar.

Fauna:

La diversitat d'ambients fomenta una riquesa faunística notable, que presenta elements prou singulars. Entre els mamífers, abunden les espècies que van lligades a l'alzinar, com són la mostela, la geneta o gat mesquer, el senglar, el toixó i la guineu. També el conill de bosc i l'esquirol són abundants al municipi. Entre els micromamífers abunden el ratolí de bosc i el talpó roig. En ambients més oberts com els conreus, trobem l'eriçó fosc, la musaranya, el talp, el ratolí de camp i el talpó. En ambients més humanitzats són presents la rata comuna, la rata traginera i el ratolí casolà.

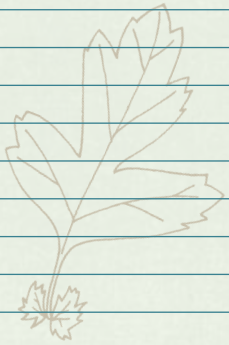
El toixó excava galeries molt llargues i viu en grups familiars

Com a ocells observats en l'època de nidificació destaquen diversos rapinyaires diürns com l'aligot vesper, l'astor, l'esparver, l'aligot, l'àguila marcenca i el falcó mostatxut. Pel que fa als rapinyaires nocturns són abundants l'òliba, el xot, el mussol comú i el gamarús.

La presència d'amfibis va lligada a llocs amb aigua, on trobem la salamandra, el tritó verd, el gripau comú el tòtil, la reineta i la granota verda.

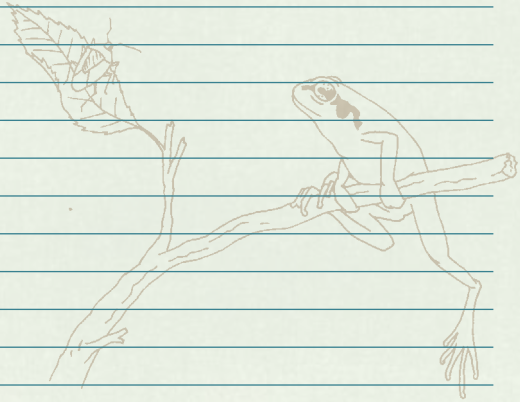
(extracte de l'Auditoria Ambiental Municipal de Sant Antoni de Vilamajor)

Notes de camp

Concepte
Pere Vicente i Verònica Vidal

Continguts
Aprèn, Serveis Ambientals

Disseny
Faino Comunicació

Fotografies
Israel Molinero i Laia Viure

Il·lustracions i esquemes
Jep

Imprès sobre paper Chromomat
Club blanquejat sense clor (TCF).

Dipòsit legal:

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Ajuntament de Sant Antoni de Vilamajor